

Colección: Fondo: Lois Tobío no seu arquivo persoal

Ficha documental da epistola de Castelao, a Lois Tobío Fernández do 27/04/1939

Colección:

Data: 27/04/1939

De:

Castelao;

Para:

Lois Tobío Fernández;

Orixe:

Nova York (local), Nova York (estatal), EEUU (nacional)

Destino:

A Habana (local), A Habana (provincial), Cuba (nacional)

Ficha descriptiva:

[Carta manuscrita, con sinatura autógrafa e sen membrete. Como anexo: [Carta manuscrita, con sinatura autógrafa e con membrete: EL DIPUTADO A CORTES / POR PONTEVEDRA].

Mencionados:

Julio Álvarez del Vayo; Xerardo Álvarez Gallego; Emilio González López; Juan Negrín; Juan Clemente Zamora;

Notas do editor:

Carta de dúas páxinas, na que vai incluída como anexo unha carta de presentación escrita por Castelao ao Profesor Juan Clemente Zamora (Universidade da Habana), a favor de Lois Tobío Fernández. O destino máis probable sexa A Habana pois nese ano Lois Tobío se exiliara a Cuba coa súa muller e viviu alí uns meses ata que a primeiros de 1940 trasládase a México DF.

[VER O DOCUMENTO ORIXINAL](#)

Transcrición da epistola de Castelao, a Lois Tobío Fernández do 27/04/1939

Querido Tobío: Escribinche ó hotel Royal Palm e mandeiche a carta de presentación a Zamora. Velaí che vay outra por se aínda non recibiches a outra.

Eiqui chegaron moitos: Emilio González, Vilches, Méndez, etc. etc. O Álvarez del Vayo ven invitado –según din– pol-o North American Committee. Eu chameino máis de catro veces por teléfono; pero endexamais está. Coido que se garda da xente. Eu tiña o encargo de invitalo a ir a esa; pero tiven que escribirlle porque non atopei modo de falar con el. De todos xeitos non teño intrés en verme con el e falarlle.

Eiqui os asuntos d-aquela Asamblea a que asistiches non se cumpriron. Os máis entusiastas esmoreceron ao ver que podían salvarse indose a México. Eu son o que queda para traballar, e agora ando casa por casa recadando cartos. Xa temos uns cinco mil dolares.

Da Franza escribenme pedíndome diñeiro. Pedíndome diñeiro a min. Todos me escriben para que os axude. Pol-o visto pensan que eu estou rico porque roubei o que pedín para Hespaña. Alá pagan aos deputados i-eu non cobreí un céntimo dende que saín dalá. E según me contou Emilio González somentes pagan aos deputados que viven en Francia. Eu non me queixo. Estou en New York onde atan os cans con chourizo. Estou ben.

Escribimos a moita xente pedindo axudas para os nosos refuxiados. Escribíume o xeneral Asensio e máis eu (somos dous que unen [?] o Frente Popular gallego para este mester). A primeira carta que se recibeu é a de Prieto e para que te decates mándoche unha copia da contestación que me dirixen a min.

Agora ven Negrín e veremos se poido falar con él.

Eiqui inténtase formar unha Xunta cos empregados da Embaixada e Consulado e os deputados que residimos en New York. O xeneral Asensio faloulle directo a Vayo e Vayo díxolle que era mester agardar por Negrín. Eu non sei que facer. Don Fernando será Presidente honorario.... Unha coña compreta. O probe de Don Fernando (refírome ao espírito e non á faltriqueira) dixo que se aleda moito da creación dunha Xunta porque así terá a quén entregarlle a bandeira da Embaixada porque non sabe que facer con ela...

Eu aínda non sei como vou a gañar a vida. Coido que o Comité de Axuda de Washington me mandará a California en viaxe de propaganda e que terei ocasión de facer unha esposición de dibuxos en Los Ángeles. Se os artistas do [¿?] se volven tolos e queren mercarmos poderei vivir algún tempo mais sen lavar pratos n-un resturant. Se durante este mes fracaso como dibuxante será mellor que pense en fuxir d-eiqui axiña. E ¿a onde irei?, quen me dera ir a Bos Aires!

Eu lémbrome moito de Xerardo Álvarez Gallego e non sei se poderá defenderse ahi. Cando o atopos dalle alentos, porque ben-o merece. Ahi fixo unha laboura enorme e foi tratado sempre con inxusticia.

Creo que atoparás no Royal Palm a outra carta que che mandei. Preséntate a Zamora e xa me contarás. Eu non sei ben os modos de escribir cartas de presentación; pero creo que ti suplirás todo falando en ton catedrático.

Unha forte aperta do teu irmán
Castelao [sinatura autógrafa]
New York 27 abril 1939

[ANEXO:][Carta manuscrita co escudo da II República e co membrete:]

EL DIPUTADO A CORTES
POR
PONTEVEDRA

Sr. Don Juan Clemente Zamora

Mi querido amigo: te presento al Dr. Luis Tobio Fernández que perteneció al Cuerpo Diplomático y fue Secretario General del Ministerio de Estado. Fué antes profesor en la Facultad de Derecho de Santiago de Compostela. Se trata de un entrañable amigo mío a quién quiero como un hermano. De sus méritos no puedo hablarte en esta carta que él habrá de leer antes de entregártela; pero basta que te lo presente y que entableis amistad para que te percares de su valimiento. Lo único que puedo afirmarte –avalándolo por escrito y con mi firma– es que se trata de una persona intachable y de una formación espiritual que pocas veces se encuentra.

Mi amigo se ha refugiado en tu país después de haber cumplido con su deber de republicano español. Como todos nosotros, los españoles leales, necesita comenzar de nuevo su lucha por la vida. Tu puedes serle muy útil desde tu puesto universitario y a tu amistad lo entrego, seguro de que lo atenderás como si se tratara de mi mismo.

Te abraza, muy agradecido, tu viejo amigo

Alfonso R. Castelao [sinatura autógrafa]
New York - abril 1939

Aviso legal do Consello da Cultura Galega

A difusión dixital deste epistolario e os seus contidos, textos e calquera creación intelectual existente nesta edición están protexidos pola lexislación en materia de propiedade intelectual.

De conformidade co previsto na Lei orgánica 1/1982, do 5 de maio, sobre protección civil do dereito ao honor, á intimidade persoal e familiar e á propia imaxe, quen entenda que os contidos deste epistolario poidan supor unha intromisión ilexítima nos seus dereitos deberá poñelo en coñecemento do Consello da Cultura Galega a fin de adoptar, de ser o caso, as medidas oportunas.

O acceso e uso da edición dixital do Epistolario implica o coñecemento e plena aceptación destas condicións.

Colección "Fondo Fundación Luís Seoane":

A difusión dixital deste epistolario realízase ao abeiro do convenio suscrito polo Consello da Cultura Galega e pola Fundación Luís Seoane con data 4 de decembro de 2008, polo que ambas as dúas institucións comparten a súa titularidade.

A Fundación Luís Seoane, como única depositaria do legado deste persoeiro galego, é a propietaria das cartas deste epistolario, que está integrado tanto pola correspondencia recibida por Luís Seoane como pola remitida por el a outros destinatarios.

Consultas e colaboracións:

Se posúes ou coñeces a existencia de fondos epistolares ou se consideras algunha suxestión sobre as cartas agradecemos a túa colaboración en epistolarios@consellodacultura.gal ou no teléfono 981957208.